

ÆRES- DRABET PÅ GHAZALA KHAN

TEKST PH.D. FREDERIK STRAND,
MUSEUMSLEDER VED POLITIMUSEET

FOTO POLITIMUSEET

I september for 15 år siden skrev Højesteret europæisk retshistorie, da den dømte en hel familie for drabet på den unge kvinde, Ghazala Khan. **Hun var flygtet fra sin familie sammen med sin store kærlighed, Emal.** De ville giftes. Men det blev en kort og tragisk kærlighedshistorie for det unge par.

D

et var en almindelig eftermiddag på Slagelse Banegård den 23. september 2005.

På banegårdspladsen gik et ungt par af udenlandsk herkomst. De virkede nervøse. En mand løb pludselig hen mod dem. Det kom til tumult, og det unge par faldt om på jorden. Manden havde affyret seks skud mod dem. Folk ilede til for at hjælpe, men kvinden stod ikke til at redde, hun var blevet dræbt på stedet, mens manden lå tilbage alvorligt såret. Parrets navne var Ghazala og Emal Khan.

Politiet var hurtigt på stedet, og kort tid efter var gerningsmanden pågrebet. Hans navn var Akhtar Abbas, og han var Ghazala Khans bror. En storstilet efterforskning blev nu påbegyndt. Den mundede i 2007 – for femten år siden – ud i en historisk dom, idet Højesteret, for første gang i europæisk retshistorie, dømte en hel familie for drabet på den unge kvinde.

En kærlighedshistorie

Ghazala og Emal mødte hinanden første gang i Kastrup Lufthavn den 22. februar 2002. Ghazala var da 15 år, mens Emal var 25 år. Emal stammede fra Afghanistan, hvorfra han var flygtet under Taleban-styret. I 1999 fik han opholdstilladelse i Danmark. Her ernærede han sig som opvasker i Kastrup Lufthavn.

Ghazala boede i Pakistan, hvorfra hendes familie stammede. Hun var dog født i Danmark – og dermed dansk statsborger – og havde således kun opholdstilladelse i Pakistan. For at opretholde denne opholdstilladelse skulle hun jævnligt rejse til Danmark. Ghazalas opvækst og skolegang var imidlertid foregået i Pakistan, hvor hendes mor og søster boede. Ghazala fulgtes i øvrigt med sin søster hjem. På flyveturen hjem sad Emal på rækken foran Ghazala. Ghazala sad alene, da søsteren sad på rækken bag ved hende. Under flyveturen indledte Emal en samtale med Ghazala.

De to unge fornemmede snart, at der var en særlig kemi mellem dem. De klingede og var på bølgelængde og endte derfor også med at udveksle

e-mailadresser, inden de landede og tog afsked. Nogen tid efter begyndte de at korrespondere. De fornemmede snart, at de var mere end på bølgelængde – det havde udviklet sig til en forelskelse, og de begyndte nu også at chatte og ringe til hinanden.

Frygtede familiens reaktion

Forelskelsen var imidlertid problematisk, for både Ghazala og Emal vidste, at Ghazala – i overensstemmelse med traditionel pakistansk kultur – ikke selv kunne vælge sin kommende mand. Det var et anliggende for familien. Korrespondancen måtte derfor også foregå i al hemmelighed, og telefonsamtalerne foregik om natten, når resten af Ghazalas familie i Pakistan var gået til ro. I foråret 2004 fik de endelig en mulighed for at møde hinanden. Mødet fandt sted, efter at Ghazala endnu en gang var kommet til Danmark. Det første møde fandt sted på Amager på en legeplads på Portlandsvej.

Forelskelsen var blevet alvor, og parret talte nu om – stik imod alle kulturelle traditioner fra deres hjemlande – at gifte sig. Ghazala var imidlertid nervøs, for hun frygtede for sin families – især farens – reaktion på et eventuelt forslag om giftermål fra det unge pars side. Et sådant forslag sprængte alle rammer, da Ghazalas familie betragtedes som stående på et langt højere kulturelt og økonomiske stade end Emals familie – og i det hele taget betragtedes det som aldeles uhørt, at en kvinde selv valgte sin udkårne.

Flugten

Emal pressede på – han ville have en afklaring, mens Ghazala fortsat var i landet. Ghazala var dog stadig nervøs og meget tilbageholdende. Hun var af den klare overbevisning, at det ville være katastrofalt at konfrontere faren med forslaget, men hun ville tale ud med sin mor, når hun kom tilbage til Pakistan. Det skete i oktober 2004. Morens reaktion var dog lammende. Hun slog, ifølge Emals senere vidneudsagn i retten, Ghazala i ansigtet og blev forfærdelig vred. Morens budskab var, at familien arrangerede Ghazalas giftermål, ikke hende selv. Det var i det hele taget fuldstændigt uforståeligt,

at hun havde tænkt den tanke – hvem troede hun, at hun var!

Ghazala blev udelukket fra resten af familien. Ingen måtte tale til hende. Hun blev indespærret på sit værelse, og hun var under konstant tilsyn og kontrol. Men i september 2005 skulle Ghazala igen have fornyet sin opholdstilladelse og måtte derfor forlade Pakistan – kærligheden og friheden ventede i Danmark.

Ghazalas fly fra Islamabad landede den 4. september 2005 i Kastrup Lufthavn. Hun og hendes søster blev hentet af broren Akhtar og kørt til familiens bopæl på Portlandsvej. Alt virkede normalt. Om morgenen den 5. september var Ghazala imidlertid væk. Hun havde i al hemmelighed forladt huset og var flygtet. Familien var i oprør og kontaktede politiet. Samme dag meldte Ghazala sig hos politiet, idet hun ønskede at fortælle, at hun havde det godt, men var gået under jorden, fordi hun frygtede sin familie.

Jagten går ind

Familieoverhovedet, Ghulam Abbas, var i Pakistan, men tog i al hast et fly hjem. Den 11. september landede han, og herpå blev der indkaldt til flere familieråd på Portlandsvej. Politiet mente efterfølgende at kunne fastslå, at der var op til 15-20 personer til stede på familiemøderne, uden at alles identitet endeligt kunne fastslås. På et af krisemøderne blev det besluttet, at parret skulle myrdes, og at Ghazalas bror skulle udføre drabet. Beslutningstageren bag dødsdommen var – som familiens overhoved – Ghazalas far, Ghulam Abbas. Herefter satte jagten for alvor ind.

Igennem familiens netværk erfarede inderkredsen, at Ghazala havde opholdt sig sammen med Emal på en adresse på Amager, som familiemedlemmer efterfølgende opsøgte, men da var parret allerede flygtet videre til en ny adresse i Københavns nordvestlige kvarter. Denne adresse lykkedes det også familien at lokalisere og den blev efterfølgende holdt under observation. Inden da havde parret dog forladt gemmestedet i Nordvest for at rejse mod Middelfart. Den 21. september blev de gift på byens rådhus. På det tidspunkt →

→ havde familien lagt en plan og var klar til at handle.

Tantens dobbeltspil

Perveen, Ghazalas tante, var den eneste, den unge pige havde en mere personlig kontakt til i Danmark, og Ghazala stolede på, at Perveen ville kunne hjælpe hende. Perveen havde også lovet, at hun ikke ville gå videre til familien, hvis Ghazala betroede sig til hende.

Det lykkedes derfor også Perveen at arrangere et møde med parret i Ringsted den 23. september. De skulle mødes på Ernas Bøfhus. De nygifte tog toget til Ringsted, hvor de mødtes på spisestedet. Her blev Emal imidlertid mistænksom, idet han mødte to personer foran restauranten, der spurgte ind til hans nationalitet og gøren og laden i Ringsted. Han fik derfor en fornemmelse af, at Perveen var involveret i et dobbeltspil. Det var også tilfældet, idet Perveen havde videregivet mødeinformationerne til familien, der efterfølgende havde sørget for at sende Ghazalas bror, Akhtar, og en fætter ud til mødestedet.

Drabet på banegårdspladsen

Emal og Ghazala skyndte sig nu videre i en taxa til Slagelse, hvorfra de ville tage til Jylland. Her mente de at være i sikkerhed. Ved banegårdens indgang mødte de dog Akhtar, der gjorde en ende på deres kærlighedshistorie.

I den første tid efter drabet fastholdt broren, at han havde været alene om drabet, hvilket politiet fra starten stillede sig stærkt tvivlende over for. Igennem afhøringer og kortlægning af mobil samtaler erfarede man således hurtigt, at Akhtar ikke havde været alene i Ringsted og Slagelse på drabsdagen. Tre yderligere personer havde været til stede i den sølvgrå bil, som havde fulgt efter Emal og Ghazala fra Ringsted til Slagelse. To af personerne var i familie med Akhtar, den tredje var en arbejdskollega.

Sammensværgelsen

Endvidere befandt andre familiemedlemmer sig i Ringsted, da Perveen og parret mødtes. Alt tydede altså på, at hele Ghazalas familie var involveret

i drabet. Den 24. oktober iværksatte politiet derfor også en større anholdelsesaktion blandt familiemedlemmerne. Politiet var overbevist om, at Ghulam var det egentlige omdrejningspunkt i sagen – det var kun ham, der ifølge pakistansk tradition kunne træffe en så vidtgående beslutning. Ghulam Abbas benægtede dog alt; han var kun vendt hjem fra Pakistan for at rede trådene ud. Senere fulgte flere anholdelser.

Efter et på alle måder gigantisk efterforskningsarbejde startede retssagen, der skulle strække sig over flere uger. Den 23. juni 2006 faldt dommen. Ghulam Abbas idømtes livsvarigt fængsel, Akhtar Abbas idømtes 16 års fængsel, og Perveen Khan fik 14 års fængsel. Flere andre familiemedlemmer fik desuden høje fængselsstraffe. Det var på alle måder en retshistorisk dom, der efterfølgende omtaltes og diskuteredes ikke bare i Danmark, men i hele Europa. Højesteret stadfæstede den 28. februar 2007 dommene.

Ære som et udvortes begreb

Det er i allerhøjeste grad usædvanligt, at ikke blot drabsmanden, men også dennes omgivende familie dømmes for drab. Men retten vurderede, at en stor del af Ghazalas familie som helhed havde været involveret i drabet. Når familien myrdede Ghazala, skyldtes det således, at hendes handlinger skadede familien som kollektiv, og som kollektiv ønskede de derfor også at straffe hende. Det var dette, retten tog højde for og idømte de kollektive hårde straffe på baggrund af. Motivet bag familiens handling var dog ikke primært hævn, men ære.

I flere kulturer – herunder dele af den muslimske verden – er ære i et vist omfang et udvortes begreb, der i ikke ubetydelig grad er knyttet til kvindernes seksualitet. Familiens ære som kollektiv er afhængig af, at kvinden udøver sin seksualitet inden for de af familien fastsatte rammer, og at seksualiteten ikke må vises i det offentlige rum. Der er altså tale om et kollektivt og mere udvortes æresbegreb, der har stor betydning for alle familiemedlemmers sociale og materielle status i det omgivende samfund. Da

Ghazalas familie slog hende ihjel og søgte at myrde hendes mand, havde de formentlig dette æresbegreb ikke bare i baghovedet, men presset ned over sig som en forståelsesramme og en tilværelsesstolkning.

Ud fra vor kulturs perspektiv var drabet på Ghazala dermed uden tvivl noget af det mest grænseoverskridende og grusomme; det voldelige overgreb på den frie, individuelle kærlighed. For Ghazalas familie var drabet et forsøg på at sikre familiens overlevelse, da drabet rensede familiens ære og sikrede den livsvigtige respekt.

Hvordan man end vender og drejer sagen, står drabet på Ghazala Khan tilbage som en frygtelig tragedie. En ung kvinde forsøgte at afgøre sin egen skæbne ved at jage lykken og kærligheden men måtte betale med sit liv, da hendes egen bror tog livet af hende. ■

Revolver af mærket Smith & Wesson. Brugt til at myrde Ghazala Khan den 23. september 2005. Revolveren er i dag udstillet på Politimuseet.

